

December 2023

Julehilsen fra Nationalt Videncenter for Læsning

Julebrev, julesne, julehilsen. I år giver jeg ordet til en elev, der går i 7. klasse, og som fortæller os, hvad forskellene er på at *sige* noget og at *skrive* noget:

Når man skriver det, så kan man gå lidt mere ned i detaljer.

Der tænker man over det, man skal skrive. Så vil man gerne gøre det lidt finere.

Når man siger det, så kommer det bare ud!

Og det er jo sådan, det ofte kan opleves! Når man skriver, får man en stund til at tænke sig om. Det vælter ikke bare ud af en, men man kan give tanken tid, gøre sproget fint og finurligt og få det hele sagt sådan mere præcist.

Det vil jeg også gøre et forsøg på i år, og denne gang bliver det så det sidste julebrev fra mig. Jeg tager, som mange af jer nok allerede ved, afsked med jobbet som leder af videncenteret efter ni virkelig gode år. Årsagen er alene den, at jeg har lyst til at arbejde mere fagligt, så derfor skal jeg fremover forske og undervise i læreruddannelsen.

For mig har det været en fantastisk tid i videncenteret. Her arbejder alle sammen for en vigtig sag, nemlig at udvikle god læse- og skriveidaktik sammen med dagtilbud, skoler og ungdomsuddannelser og for de børn, unge og voksne, der skal bruge skriftsproget i deres hverdag.

Det med at tilegne sig skriftsproget er der mange, der bakser med, og ja, det kan ofte virke lettere bare at lade ordene vælte ud af munden, som vores 7. klasses-elev udtrykker det. Lettere end at få skrevet noget ned og få sendt et budskab afsted. Og netop budskaber er jo noget, der hører juletiden til, så igen i år ønsker vi fra alle os til alle jer en rigtig glædelig jul og et godt nytår.

Fra mig personligt skal igen i år lyde en virkelig stor tak for opbakning, interesse, gode samtaler og idéer til alt det, som centeret kan udvikle. Det giver jeg glad videre til den næste leder.

Glædelig jul og godt nytår

Lene Storgaard Brok
Centerleder

Og så lidt om, hvad vi har haft fokus på i centeret i 2023...

Faglig formidling: Vi er et center, der formidler meget og gerne i mange forskellige formater. I år har vi sat turbo på vores vidensuniverser og både udgivet et om [Dansk som andetsprog](#), [Sprog og literacy i dagtilbud](#) og et om [Læselyst](#). Vidensuniverserne er et godt sted at starte, hvis man vil opdateres inden for et felt, for netop her samler vi viden fra vores egne projekter og udgivelser såvel som fra andre vidensmiljøer. Vi har også et jubilæum at fejre: Vi har nemlig fem år i træk hver måned udgivet en [forskerklumme](#), hvori en forsker giver os anbefalinger til, hvad der rører sig inden for literacyfeltet. Med fejringen fremhæver vi i år klummer om [skrivning](#), [ChatGPT](#), [ghettolitteratur](#) og [andetsprogstilegnelse](#). En blandet bolsjepose af faglige perspektiver, der alle kredser om literacy. Tjek også webdokken om [Uddannelsesdansk](#) samt vores nye [lytteartikler](#).

Overgange er noget, vi må have fokus på. Overgange fra dagtilbud til skole. Overgange fra indskoling til mellemtrin og fra mellemtrin til udskoling. Og overgange fra udskoling til ungdomsuddannelser. Og hvorfor det? Jo, fordi overgange markerer forandringer, og det kan være svært for både børn, unge og voksne at forstå, hvad der forventes af dem i de nye sammenhænge, de skal indgå i. Projektet [Sproggaven med i skole](#) afslutter vi nu. I det projekt har vi arbejdet i et samarbejde mellem pædagoger, børnehaveklasseledere, SFO-ledere og indskolingslærere om at skabe gode overgange for eleverne fra dagtilbud til skole. Vi har arbejdet med aktionslæring, og i den kommende udgivelse af tidsskriftet *Viden om Literacy* kan I læse om, hvordan genkendelige bøger, sange, fortællinger og samtaler tager børnene i hånden, når de skal ind i skolen. I et andet af vores store projekter, [Lolland skriver](#), har vi fokus på overgangen fra mellemtrin til udskoling, hvilket for mange elever betyder skoleskift og helt nye klasser. Her har eleverne skrevet tekster, som de tager med sig ind i de nye klasser og i mødet med deres nye lærere. Det kommer der meget snart en film om, så hold øje med det.

Et **nyt nordisk netværk** har samlet sig om [digital læsning](#). Digitale tekster lægger nemlig op til andre måder at læse på, end analoge tekster gør, og i dag skal man lære at læse begge dele. I netværket arbejder vi sammen med skoler og universiteter fra Norge og Sverige om at forstå de udfordringer, elever og lærere møder, når læremidlerne er digitale. Og i projektet [Laboratorium for digital læsedidaktik](#) er vi godt i gang med at præcisere, hvad en digital læsedidaktik er for noget. Også herfra kommer der mere i 2024.

I videncenteret **NVOL** (Nationalt Videncenter for Ordblindhed og andre Læsevanskeligheder) er vi landet godt. NVOL's hjemmeside er spækket med udgivelser om, hvordan man kan arbejde med elever i skriftsprogsvanskeligheder. Særligt oplever vi stor interesse for DLD-området, og netop derfor har vi udgivet fire podcasts om [DLD \(udviklingsmæssige sprogforstyrrelser\)](#), ligesom vi har produceret to film ([film 1](#) og [film 2](#)), der anskueliggør, hvordan det er at have DLD. Vi har også sat et stort forsknings- og udviklingsprojekt i søen, der bærer titlen [Skrivesucces for elever med ordblindhed](#). I det projekt skal vi undersøge, om der er bestemte metoder, der er særligt velegnede til at understøtte ordblinde elevers skriveudvikling. NVOL holder [Åbent Videncenter](#) den 22. marts 2024. Kom og få en guidet tour rundt i centerets nyeste tiltag.

Med disse nyheder siger vi tak for et godt 2023 og glæder os til 2024.

